KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 22 april 1998

om det stöd som Tyskland beviljat företaget SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG

[delgivet med nr K(1998) 1325]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/139/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att berörda parter fått tillfälle att inkomma med synpunkter enligt dessa bestämmelser, och

med beaktande av följande:

I

Den 5 februari 1997 beslutade kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget avseende det omstruktureringsstöd som Tyskland anmält till förmån för SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG (nedan SHB). Det rör sig om ett stöd som anmäldes den 19 augusti 1996 (ett återbetalningsfritt finansiellt stöd på 4,5 miljoner tyska mark och anstånd med återbetalningen av ett lån på 1,5 miljoner tyska mark från Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben = BvS) samt om ett tidigare stöd (ett stöd på 5 miljoner tyska mark ur delstaten Sachsens konsolideringsfond i form av ett delägarskap). Kommissionen fattade den 12 juni 1996 ett beslut om att inte invända mot detta stöd [1]. Kommissionens beslut om att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget fattades efter det att ett konkursförfarande (*Gesamtvollstreckung*) hade inletts mot företaget SHB den 18 oktober 1996.

Beslutet av den 12 juni 1996 fattades efter granskning av omstruktureringsplanens överensstämmelse med riktlinjerna för statliga stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter [2]. Det ytterligare stöd som anmäldes den 19 augusti 1996 presenterades också av de tyska myndigheterna som omstruktureringsstöd till samma företag. Stödet beviljades dock redan under det första halvåret 1996, medan skriftväxlingen mellan Tyskland och kommissionen om det första stödet ännu inte var avslutad.

Kommissionen fastställde således i sitt beslut av den 5 februari 1997 att omstruktureringsstödet enligt ovan nämnda riktlinjer får beviljas endast en gång, men att detta inte var tillräckligt för att avgöra om det nya stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden om man inte inom ramen för förfarandet undersökte alla relevanta omständigheter. Detta skulle också omfatta villkoren och skyldigheterna i beslutet av den 12 juni 1996.

I den omstruktureringsplan inom ramen för vilken det första stödet beviljades och på vilken kommissionen stödde sig i sitt beslut av den 12 juni 1996, förutsattes det att smedjan skulle läggas ned samt att företaget skulle koncentrera sig på stålgjuteriverksamhet och sänka råvaru- och personalkostnaderna. Gjuterikapaciteten skulle bibehållas på samma nivå. Kostnaderna för omstruktureringen uppskattades till 10 miljoner tyska mark.

[1] Jfr stöd N 743/95, skrivelse SG(96) D/5958 av den 28 juni 1996.

[2] EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

I sitt beslut om att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 andra stycket i EG-fördraget fastställde kommissionen — utgående från den information den då hade tillgång till — att det ytterligare stödet inte uppfyllde villkoren i riktlinjerna därför att a) Tysklands anmälan inte innehöll någon tillräckligt detaljerad, systematisk och anpassad omstruktureringsplan, b) planen i fråga inte förutsatte någon ytterligare minskning av kapaciteten trots att det handlade om ett storföretag verksamt inom en sektor med överkapacitet och c) det ifrågavarande stödets proportionalitet inte kunde visas.

Den information som gällde omstruktureringsåtgärderna var så mycket mindre övertygande eftersom företaget gick i konkurs några månader efter det att stödet beviljades. Kommissionen hade inte vid denna tidpunkt någon information om genomförandet av den ursprungliga planen (som det första stödet N 743/95 var förknippat med).

Före beslutet om att inleda ett förfarande påpekade kommissionen för de tyska myndigheterna genom en skrivelse D/50466 av den 31 januari 1997 att det vore skäl för dem att skriva in sina fordringar i förteckningen över fordringsägare med tanke på inledandet av ett konkursförfarande mot företaget SHB för att försäkra sig om en återbetalning, om kommissionen eventuellt fattar ett negativt beslut om stödet i fråga. Kommissionen upprepade denna anmodan i sin skrivelse av den 25 februari 1997 till Tyskland om att ett förfarande hade inletts.

II

Genom en skrivelse SG(97) D/1420 av den 25 februari 1997, där kommissionen underrättade de tyska myndigheterna om att ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget hade inletts, uppmanades de att översända sina synpunkter och den information som var nödvändig för granskningen av stödet. De tyska myndigheterna svarade genom en skrivelse av den 7 april 1997 (registrerad den 7 april 1997 med ärendebeteckning A/32789).

Genom skrivelsen fick kommissionen kännedom om att syftet med det ytterligare stödet dels var att undsätta SHB, som på grund av en akut likviditetskris hotades av ett konkursförfarande, dels att hitta en ny investerare (*Auffanglösung*). Enligt de tyska myndigheterna kunde nödvändigheten av att inleda ett konkursförfarande inte förutses när det ytterligare stödet beviljades (i början av 1996, även om det anmäldes först i augusti 1996).

De tyska myndigheterna bekräftade informellt att den fordran som var förknippad med det andra stödet hade förts in i förteckningen över fordringsägare i konkursen. Enligt denna information sades delägarskapet (det första stödet) upp i samband med att konkursförfarandet inleddes.

Vid tidpunkten för skrivelsen hade de tyska myndigheterna inte någon närmare information om hur genomförandet av omstruktureringsplanen, som utgjorde grunden för kommissionens första beslut i juni 1996, framskred.

III

Den skrivelse genom vilken Tyskland underrättades om kommissionens beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget offentliggjordes i form av ett tillkännagivande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([3]). I tillkännagivandet uppmanar kommissionen övriga medlemsstater och berörda parter att inkomma med synpunkter.

Efter offentliggörandet yttrade sig Frankrike genom en skrivelse av den 30 juni 1997 om detta förfarande.

Syftet med yttrandet var att göra kommissionen uppmärksam på att det rådde överkapacitet inom den ifrågavarande sektorn (stålgjuteri) och att de franska myndigheterna stödde kommissionen för att främja en välfungerande gemensam marknad.

Synpunkterna tillsändes de tyska myndigheterna genom en skrivelse av den 15 juli 1997. De tyska myndigheterna har inte reagerat.

IV

Den information som de tyska myndigheterna översände i samband med förfarandet var inte tillräcklig för att kommissionen skulle kunna fatta ett slutligt beslut. Därför uppmanade kommissionen formellt genom beslut 97/793/EG de tyska myndigheterna att inom två månader översända all information med relevans för granskningen av ärendet ([4]). Om kommissionen inte fick ett fullständigt svar, skulle den kunna fatta ett beslut på grundval av den information den hade till sitt förfogande.

Kommissionen begärde framför allt information om hur genomförandet av den omstruktureringsplan som utgjorde grunden för kommissionens första beslut framskred, en redogörelse för orsakerna till varför BvS beviljade ytterligare stöd, en redogörelse för hur omstruktureringsplanen anpassats till nya svårigheter samt hur genomförandet av denna plan framskred och en redogörelse för hur konkursförfarandet framskred.

Kommissionens skrivelse av den 18 augusti 1997, genom vilken kommissionen underrättade de tyska myndigheterna om detta beslut, besvarades av dem genom skrivelser av den 16 oktober och 27 oktober 1997 (registrerade den 17 och den 31 oktober 1997). Av den översända informationen har kommissionen slutit sig till följande:

— Omstruktureringsplanen, på grundval av vilken kommissionen fattade sitt första beslut i juni 1996, har inte genomförts konsekvent och inom utsatt tid.

— Det andra stödet, som beviljades i början av 1996, skulle hindra det konkursförfarande som hotade företaget på grund av det försenade genomförandet av omstruktureringsåtgärderna.

([3]) EGT C 165, 31.5.1997, s. 10.
([4]) EGT L 323, 26.11.1997, s. 29.

— Omstruktureringsplanen för det ytterligare stödet var densamma som för det första stödet, varvid det ytterligare stödet berättigades av det försenade genomförandet av den omstruktureringsplan som var förknippad med det första stödet.

— Företagsledningen fortsätter att leta efter en ny investerare under det pågående konkursförfarandet. Det bildades ett nytt företag (Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf GmbH), som hyrde största delen av tillgångarna i SHB. Övriga anläggningstillgångar skulle avyttras. Varken BvS eller delstaten Sachsen deltar finansiellt i denna lösning.

V

De olika finansiella åtgärderna till förmån för företaget SHB anmäldes i egenskap av omstruktureringsstöd av de tyska myndigheterna. Det gällde framför allt ett bidrag ur delstaten Sachsens konsolideringsfond på 5 miljoner tyska mark i form av ett delägarskap (kommissionens beslut av den 12 juni 1996), och sedan om ett återbetalningsfritt bidrag på 4,5 miljoner tyska mark och anstånd med återbetalningen av ett lån på 1,5 miljoner tyska mark. Dessa åtgärder bör betraktas som statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget, eftersom det i fråga om SHB gällde ett företag i svårigheter som inte hade kunnat få någon bankkredit eller någon annan privat finansiering.

Det ytterligare stödet, som beviljades senare som ett andra steg, bör anses olagligt eftersom det beviljades innan kommissionen hade fattat ett slutligt beslut om det. Detta påverkar dock inte stödets förenlighet med den gemensamma marknaden.

För att vara förenligt med den gemensamma marknaden måste ett av undantagen enligt artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget respektive artikel 61.2 och 61.3 i EES-avtalet vara tillämpligt. Kriterierna i riktlinjerna om statliga stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter måste tillämpas för granskningen av omstruktureringsstödets förenlighet med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 c i EG-fördraget.

Vad det första stödet beträffar beslutade kommissionen efter en granskning av omstruktureringsplanen att stödet bör anses förenligt med den gemensamma marknaden och att inte göra några invändningar mot stödet. Detta beslut av den 12 juni 1996 grundade sig på följande omstruktureringsåtgärder: nedläggningen av smedjan, inriktningen på gjuteriverksamhet utan utvidgning av produktionskapacitet samt minskningen av personalstyrkan och produktionskostnaderna. Åtgärderna skulle göra det möjligt för SHB att återfå sin lönsamhet och livsduglighet på lång sikt.

Den information som kommissionen har tillgång till för närvarande (skrivelser av den 16 och den 27 oktober 1997) visar dock att planen varken genomförts konsekvent eller inom utsatt tid. Denna plan ligger dock till grund för kommissionens beslut av den 12 juni 1996 om att anse stödet förenligt med den gemensamma marknaden. Kommissionen måste således slå fast att det stöd som den godkände den 12 juni 1996 inte har beviljats enligt villkoren i ovan nämnda beslut. Enligt punkt 3.2.2 iv i riktlinjerna för omstruktureringsstöd måste företaget fullständigt genomföra omstruktureringsplanen. I annat fall kan kommissionen enligt artikel 93.3 i EG-fördraget vidta åtgärder för att kräva en återbetalning av stödet, om den inte ändrar sitt ursprungliga beslut på grund av en anmälan.

Det faktum att de tyska myndigheterna har beslutat att bevilja det av akuta finansiella svårigheter drabbade företaget ytterligare stöd innan ett beslut har fattats om det första stödet visar att planen inte gjorde det möjligt för företaget att bli lönsamt på lång sikt. Detta meddelades dock aldrig kommissionen, som mottog anmälan om det ytterligare stödet först i augusti 1996, två månader före konkursansökan.

Enligt den information som översänts beviljades det ytterligare stödet i flera delar, så att den första delen utbetalades i januari 1996. I sin skrivelse av den 14 november 1996 (registrerad med ärendebeteckning A/38134 den 19 november 1996) motiverade de tyska myndigheterna beslutet om att bevilja den första delbetalningen på 2 miljoner tyska mark med att det var nödvändigt att avvärja en akut likviditetskris för att undvika ett konkursförfarande. Samtidigt beslutade BvS att bevilja anstånd med återbetalningen av de finansiella medel som beviljades mellan den 18 januari 1996 och den 30 september 1996. Genom att förhindra ett konkursförfarande hoppades BvS hitta en ny investerare för detta företag inom ramen för en andra privatisering och att sålunda införliva det i en gjuterikoncern. Den tilltänkta koncernen drog sig dock senare ur projektet.

Den första delbetalningen bör enligt villkoren för beviljande av stöd betraktas som undsättningsstöd snarare än som omstruktureringsstöd (såsom de tyska myndigheterna har beskrivit det). Enligt definitionen i punkt 2.1 i gemenskapens riktlinjer skall ett undsättningsstöd nämligen ge företaget en kort andhämtningspaus så att det kan utarbeta en långfristig lösning på sina finansiella problem.

Enligt punkt 3.1 i riktlinjerna måste dock alla undsättningsstöd beviljas i form av lånegarantier eller lån för att vara förenliga med den gemensamma marknaden. Det stöd som beviljades SHB i januari 1996 bestod av ett återbetalningsfritt finansiellt stöd och av anstånd med återbetalningen av ett lån, vilket kan betraktas som ett

nytt lån med räntesats och villkor som är obekanta för kommissionen. Den återbetalningsfria delen av stödet uppfyller inte det villkor som fastställs i riktlinjerna. Vad anståndet med återbetalningen beträffar har kommissionen ingen fullständig information.

Undsättningsstöd måste dessutom begränsas till det lägsta nödvändiga beloppet och får betalas endast för den tid som än nödvändig för att utarbeta saneringsplanen. I riktlinjerna sägs det att denna period i regel inte får vara längre än sex månader. Anståndet med betalningen gäller dock en period som är längre än sex månader (18 januari – 30 september). De villkor som gäller undsättningsstöd kan således inte anses uppfyllda.

Mellan januari och juli 1996 fick SHB sammanlagt 4,5 miljoner tyska mark i återbetalningsfritt finansiellt stöd samt anstånd med återbetalningen till ett belopp av 1,5 miljoner tyska mark. Allt detta stöd anmäldes som omstruktureringsstöd, och åtföljdes av (bristfällig) information om en omstruktureringsplan. Kommissionen fastställde med anledning av sitt beslut av den 5 februari 1997 att villkoren i riktlinjerna angående omstruktureringsplaner inte verkade vara uppfyllda utgående från den information kommissionen hade tillgång till då.

Den plan inom ramen för vilken det ytterligare stödet beviljades var således densamma som den som lades fram för kommissionen för bedömning av det första stödet i oktober 1995. Förhandskalkylerna för denna plan upphör 1995/1996. Även om det hävdas att företaget väntas nå ett positivt årsresultat för 1997, motsvarar resultaten för 1995 inte det som förutsågs i planen. Genom det försenade genomförandet har planen blivit osystematisk, och de antaganden den bygger på har blivit orealistiska. Det är uppenbart att nödvändiga ändringar av planen inte har gjorts. Kommissionen kan således inte avgöra om det handlar om en omstruktureringsplan som skall hjälpa företaget att åter bli lönsamt och livsdugligt på lång sikt.

SHB är verksamt inom en sektor med strukturell överkapacitet, dvs. gjuteri- och smidesteknik. Enligt planen skulle smedjan läggas ned helt och hållet 1995/1996, men kommissionen har inte fått någon närmare redogörelse för de vidtagna åtgärderna. De tyska myndigheterna uppgav att framför allt nedläggningen hade blivit försenad.

Planen förutsatte ingen ytterligare minskning av kapaciteten, medan stödet däremot fördubblades och den förutsatta nedläggningen av smedjan inte genomfördes konsekvent. När stödet beviljades var det fråga om ett stort företag. Även om ett företag är beläget i en region som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 92.3 a i EG-fördraget, måste stora företag som är verksamma inom en näringsgren som kännetecknas av överkapacitet minska sin kapacitet i förhållande till det stöd det har mottagit för att undvika en orimlig snedvridning av konkurrensen. Detta förutsågs inte i planen.

De utdrag ur planen som översänts till kommissionen innehåller ingen information om stödmottagarens bidrag till omstruktureringen. Planen innehåller inte heller något åtagande om att kontrollera om genomförandet av omstruktureringen sker enligt planen och inte heller någon årlig rapporteringsskyldighet om hur genomförandet framskrider.

VI

På grundval av det ovanstående, särskilt avsnitt V, fastslår kommissionen att det stöd till SHB som anmälts som stöd till omstrukturering inte uppfyller de villkor som fastställs i riktlinjerna om statliga stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter. Därför måste stödet anses oförenligt med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga omstruktureringsstöd som Tyskland beviljat företaget SHB Stahl- und Hartgußwerke Bösdorf AG är enligt artikel 92.1 i EG-föredraget och artikel 61.1 i EES-avtalet oförenligt med den gemensamma marknaden och uppfyller inget av villkoren för beviljande av undantag enligt artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget respektive artikel 61.2 och 61.3 i EES-avtalet. De statliga stödåtgärderna är följande:

a) Stödet ur delstaten Sachsens konsolideringsfond på 5 miljoner tyska mark i form av ett delägarskap.

b) Det återbetalningsfria finansiella stödet på 4,5 miljoner tyska mark samt det lån på 1,5 miljoner tyska mark om vilket ett beslut hade fattats om anstånd med återbetalningen.

Artikel 2

Tyskland skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa återbetalningen av det olagligt beviljade stödet. Det belopp som skall återbetalas skall inbegripa ränta som löper från och med den dag då stödet beviljades med en räntesats som motsvarar den referensränta för beräkning av nettobidragsekvivalenten för regionalstödsordningar i Tyskland som var tillämplig den dagen.

Återkravet skall ske enligt förfaranden och bestämmelser i tysk lagstiftning. De gällande bestämmelserna skall tillämpas så, att återbetalningen inte omöjliggörs.

Artikel 3

De tyska myndigheterna skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa det.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 22 april 1998.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen